

kaUkomp.

13167

II

Mag. St. Dr.

P

Formulae

~~1027. XXX. (25)~~

1884

740

1.

385

L 66

FORMULÆ JURAMENTORUM

PRÆCIPUE EORUM, QUÆ CORAM
SERENISSIMA REGIA MAIESTATE
AUGUSTI III
EXPEDIUNTUR

Ex Statuto & Constitutionibus regni fideliter transcriptæ

NUNC IN PUBLICUM

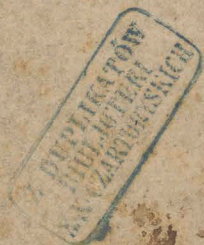
EDITÆ

VARSAVIÆ, ANNO MDCCLVIII.

typis Mizlerianis.

AVGVSTVS TERTIVS,
DEI GRATIA REX POLONIÆ, MAGNVS
DUX LITHUANIÆ, RUSIÆ, PRUSIÆ, MASOVIÆ,
SAMOGITIÆ, KIJOVIÆ, VOLHYNIÆ, PODOLIÆ,
PODLACHIÆ, LIVONIÆ, SMOLENSCIÆ, SEVERIÆ,
CZERNICHOVIÆQUE : NEC NON HEREDITARIVS
DUX SAXONIÆ & PRINCEPS ELECTOR.

*S*ignificamus presentibus litteris Nostri, quorum interest, uni-
uersis & singulis, introcontentas iuramentorum rotas ex constitu-
tionibus regni & magni ducatus Lithuaniae, statutisque deprom-
ptas esse, fideliterque connotatas, alias vero ex usu cancellariae &
curiae praxi, conscriptas. Quapropter, ut omnis huic connota-
tioni iuramentorum intro contentae adhibeatur fides, sigillum re-
gni apponi iussimus. Datum Varaviae die XXV. Maji, Anno
Domini MDCCLVII. regni vero Nostri XXIV anno

IOANNES MALACHOWSKI (LS) Ad Mandatum Sacrae Re-
Supr. Regni Cancellarius mp. giae Maestatis Domini
Nostri clementissimi
proprium

Adalbertus Rakowski, Po-
cillator terra Viznensis,
Sigilli maioris Regni
Secretarius.

JVRAMENTVM

PLENIPOTENTIARIORUM REGIS NOVE
ELECTI, POST ELECTIONEM & DENUNCIATIONEM,
SUPER PACTA CONVENTA.

De Anno 1697. & 1733. fol. 73. in confæder.

Go N. N. spondeo & sancte ad hæc sancta Christi
Euangelia, Domino Deo omnipotenti, in sanctissi-
ma Trinitate vni, iuro, quia hos omnes articulos
pactorum conventorum, quos cum amplissimis statibus Regni
& magni Ducatus Lithuaniae, annexarumque prouinciarum,
ac vniversa Serenissima Republica, nomine Serenissimi N.
principis Regii, vel N. nunc vero electi Poloniarum Regis &
Magni Ducatus Lithuaniae, Russiae, &c. Domini Nostri clemen-
tissimi in præsentî constituimus, transigimus & conclusimus,
Serenissimus princeps Regius, nunc vero electus Poloniae Rex,
in omnibus & singulis eorum punctis, clausulis, ligamentis &
conditionibus, ita ut nec generalitas specialitati, nec specia-
litas generalitati deroget, ratos habeat, & sacrosancte ob-
seruabit, & manutenebit, & confirmabit ac adimplebit, il-
losque iuxta instrumentum denunciationis Sacramento iu-
ramenti confirmabit. Sic nos Deus adiuuet & hæc sancta
eius passio.

IURAMENTVM

REGIVM POST ELECTIONEM.

EGO N. Electus Rex Poloniae &c. spondeo & sancte iuro Deo omnipotenti ad hæc Iesu Christi Evangelia, quod pacta conventa per oratores meos cum amplissimis Poloniae & Magni Ducatus Lithuaniae ordinibus, & in electione Nostra transacta, ac eorundem oratorum iuramento confirmata, in omnibus eorum articulis, punctis, clausulis, conditionibus, ita vt nec specialitas generalitati, nec generalitas specialitati derogat, seruabo, manutenebo, & adimplebo atque omnia iterato etiam in solenni coronatione Nostra iuramento confirmabo. Sic me Deus adiuuet, & hæc sancta Evangelia

Dat. N. presentibus NN. subscriptio debet contineri Regia.

IN CORONATIONE

Vel potius ante ipsam CORONATIONEM

EGO N. Rex Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae, Russiae &c. per omnes Regni ordines, utriusque gentis, tam Poloniae, quam Lithuaniae, ceterarumque provinciarum, Regno Poloniae, & M. D. Lith. annexarum & incorporatarum, communi consensu liberè electus, spondeo ac sancte iuro Deo omnipotenti ad hæc sancta Iesu Christi Evangelia, quod omnia iura, libertates, immunitates, privilegia publica & privata iuri communi utriusque gentis & libertatibus non contraria, ecclesiasticas & sæculares, Ecclesiis Romanis, Principibus, Baronibus, Nobilibus, Civibus, Incolis, & quibuslibet

libet personis, cuiuscunque status & conditionis existentibus, per Divos Prædecessores Nostros Reges, & quoscunque Principes Regni Poloniæ & M. D. Lit. præsertim vero Casimirum Magnum, Ludovicum, Lois nuncupatum, Vladislaum primum Jagiellonem dictum, patremque eius, Vitoldum, Magnum Ducem Lithuanicæ, Vladislaum secundum Jagiellonem filium, Casimirum tertium, Jagiellonidem, Ioannem Albertum, Alexandrum, Sigismundum primum, Sigismundum secundum Augustum, Henricum, Stephanum, Sigismundum tertium, Vladislaum quartum, Ioannem Casimirum, Michaelem, Ioannem tertium & Augustum secundum, Reges Poloniæ, & Magnos Duces Lithuanicæ iuste & legitime datas, concessas, & emanatas, & donatas, ab omnibusque ordinibus, tempore interregni statutas, atque sanctas, mihi oblatas, tum pacta conventa per ordines regni & magni Ducatus Lithuanicæ mihi tradita, manutenebo, observabo, custodiam & adimplebo, in omnibus conditionibus, articulis, & punctis in eisdem expressis, pacem quoque & tranquillitatem inter dissidentes de religione christiana tuebor & manutenebo, nec ullo modo, vel iurisdictione Nostra, vel officiorum Nostrorum & statuum quorumvis autoritate, quemquam affici, opprimique causa religionis permittam, nec ipse afficiam ac opprimam, ac ea, quæ in electione Nostra constituta sunt, & quæ in conventionem coronationis Nostræ constituentur, manutenebo, iisque satisfaciam, omnia illicita a Regno, Magnoque Ducatu Lithuanicæ, ac dominiis eorundem quocunque modo alienata, vel bello, vel quovis modo distracta, ad proprietatem eiusdem Regni Poloniæ & Magni Ducatus Lithuanicæ aggregabo, terminosque Regni & Magni Ducatus Lithuanicæ non minuam, sed defendam & dilatabo, iustitiam omnibus incolis regni iux-

ta iura publica in omnibus dominiis constituta, absque omnibus dilationibus & prorogationibus administrabo, nullo quorumvis etiam sanguinis Nostri respectu habito, in dispensatione quoque distributivæ iustitiæ non me alligabo ad affectum & propensionem naturalem sanguinis, sed totam ipsam bene meritorum rationem præ oculis & corde habebō, in disponendis occurrentibus officiis ac beneficiis reipublicæ, & si (quod absit) in aliquibus iuramentum meum violavero, nullam mihi incolæ regni, omniumque dominiorum vniuscuiusque gentis, obedientiam præstare debebunt, imò ipso facto eos ab omni fide & obedientia Regi debita, ad mentem constitutionum in patris conventis expressarum, liberos facio, absolutionem nullam ab hoc meo iuramento a quoquam petam, neque vltro oblatam suscipiam. Sic me Deus adiuvet, & hæc sancta Dei Evangelia. *Datum Cracoviæ.*

PRINCIPVM REGIORVM

REGI NOVO ELECTO.

1633. fol. 14.

EGO Casimirus & Alexander Poloniae & Sueciæ princeps, beneficio & provisione reipublicæ ad præsens gaudens, iuro: Quia Serenissimo Principi ac Domino, Domino N. *Vladislao IV.* Regi Poloniae, ac regno Poloniae, & magno ducatu Lithuaniae, fidelis & obediens ero, nihilque in damnum & præiudicium Regiæ Maiestatis & Reipublicæ, auxilio, vel facto, committam, imò si aliquid tale scivero, quod vergat in detrimentum tam Regiæ Maiestatis, quam Reipublicæ, præcudien-

stodiendam, ac pro posse meo avertere conabor. Sic me
Deus adiuvet & hæc sancta crux.

JURAMENTVM
SENATORUM REGNI.

Statut. Alex. 1505. Constit. 1558. fol. 469. Constit. 1588. fol. 40

EGO N. iuro, quia Serenissimo Principi & Domino, Do-
mino N. Regi Poloniæ fidelis ero, & pro Eiusque Ma-
iestate & Reipublicæ, Regni sui, fideliter consulam, secreta,
quæ mihi per suam Maiestatem, & Consiliarios Eius dicentur,
contingentia, vel Maiestatem Regiam, vel Rempublicam, aut
vtrumque, nemini in iacturam Regiam & Reipublicæ, pan-
dam: & pro posse meo utilitates suæ Maiestatis Regiæ, Re-
gni, & Reipublicæ, augmentabo, & in iudicando iuste sen-
tentiabo. Quicquid vero scivero, aut sensero suæ Maieitati
Regiæ, Regno, & Reipublicæ nocibile & dannosum præcu-
stodiam: & ne id fiat, me opponam & illud avertam. Sic
me Deus adiuvet, & (si spiritualis) hoc sanctum Evangelium
(si secularis) hæc sancta crux.

MARESCHALCORVM
VTRIVSQUE GENTIS.

*Janussov. in statut. Lib. 3. parte 4. f. 293. Tit. 1.
Zawadzki in compend. Polon. cap. 2. Tit. 5. fol. 53.*

EGO N. iuro, quod Serenissimo Principi & Domino N. Re-
gi Poloniæ, & Maiestatis Eius Successoribus, ac Regno Po-
loniæ

loniæ in hoc officio Mareschalcatu, mihi commisso, fidelis ero, illudque tam in conventibus publicis, quam & aliis locis in aula Maiestatis Regiæ summa fide & diligentia administrabo, non privati mei alicuius quæstus, sed dignitatis & utilitatis tantum Maiestatis Regiæ & Regni Poloniæ gratia, in consilium Maiestatis Regiæ adhibitus, illud ego fidele Maiestati eius & Regno Poloniæ præstabo, nulla secreta, quæ mihi aliquando a Maiestate Regia, vel Senatoribus Regni communicata fuerint, præter voluntatem, vel in præiudicium Maiestatis Regiæ & Regni Poloniæ revelabo. Pericula omnia, quæ imminere Regno, vel Regi Poloniæ scivero, opinabor, Maiestati Eius & ceteris Senatoribus indicabo, & pro posse meo avertam. Personæ cuiuscunque dignitatis rationem pro loco & tempore habebō, seditiones, contentiones, rixas, scandala, excessus, maleficia, ne fiant in aula Regia & in conventibus publicis, omni mea opera & diligentia providebo. Quod si vero aliqua eiusmodi acciderint, ea, quantum in me erit, sedabo, aut animadversione iusta vindicabo, idque de consensu iussu & auctoritate Maiestatis Regiæ, ceteraque officii mei munera, & onera, iuxta præscriptum statutorum Regni, fideliter observabo, idque non sine mutuo consilio & consensu ceterorum Regni consiliariorum & officialium, qui præsertim in aula fuerint. Sic me Deus adiuvet, & hæc sancta crux.

CANCELLARIORVM VTRIVSQUE GENTIS.

Januszov. in stat. lib. 3. part. 3. Tit. I. Constit. 1683. fol. 7.

EGO N. Regni Poloniæ Cancellarius iuro, quod Serenissimo Principi, Domino, Domino N. N. Regi Poloniæ, & Maiestatis

statis Eius successoribus, ac Regno Poloniae, in hoc officio cancellariatus mihi commissio fidelis ero, nullas literas pargameneas sine scitu & expressa voluntate Regiae Maiestatis tradam, papyreas non nullas, tam in Regno, quam extra Regnum, quae vel Regiae dignitati, vel honestati derogent, vel ex quibus damnum aliquod ad Maiestatem eius, vel Regnum peruenire possit, & quae iuri communi, & libertatibus adversentur, aut litteris ex cancellaria datis contrarias esse sciuerō, membranas item nullas vnquam tradam, praeterquam papyreas, idque sciente tantum aut iubente sacra Regia Maiestate, consilium fidele Maiestati & reipublicae praestabo, nec vlla vnquam secreta, quae mihi communicata fuerint, praeter suae Maiestatis voluntatem & mandatum reuelabo, & pericula omnia, quae imminere, vel Eius Maiestati, vel Regno, vndecunque sciuerō & cognouerō, Maiestati Eius deferam, & pro posse meo avertam. Sententias & decreta secundum Deum, conscientiam, & ius scriptum, sine vilo respectu personarum feram, dicam & enuntiabo. Sic me Deus adiuuet & haec sancta Dei Evangelia.

THESAVRARIORVM

SVPREMORVM VTRIVSQVE GENTIS

Statut. Alexandri A. 1564.

EGO N. iuro, quod Serenissimo Principi & Domino, Domino N. Regi Poloniae & Maiestatis Eius successoribus ac Regno Poloniae, in hoc officio thesaurariatus mihi commissio fidelis ero, illudque summa cum fide & diligentia administrabo, non privati mei questus, sed dignitatis tantum,

B

& vtili-

& utilitatis Maiestatis Regiæ & Regni Poloniæ gratia. Coronam, & alia insignia regni, priuilegia, & thesauros omnes regni diligenter conseruabo, redditus omnes & singulos regni, & omnia, quæ ad fiscum regni pertinent, summa cura & fidelitate exigam & dispensabo. Curam monetæ cudendæ, quando vsus postulauerit, rationes ærarii, expeditiones militum, Aulicorum & Legatorum, & omnium eorum negotiorum, quæ ad vsus priuatos & publicos Maiestatis Regiæ & Regni Poloniæ pertinent, ceteraque omnia mei officii munia & onera fideliter, & secundum præscriptum statutorum regni procurabo, idque non sine mandato Maiestatis Regiæ & consilio Consiliariorum & officialium Regni, in consilio Maiestatis Regiæ, & Regni Poloniæ, consilium fidele dabo, nulla secreta, quæ mihi a Maiestate Regia, vel a senatoribus Regni communicata fuerint, præter voluntatem & in præiudicium Maiestatis Regiæ & Regni Poloniæ, nemini revelabo. Pericula omnia, quæ imminere Regno, vel Regi Poloniæ putauero, Maiestati suæ & senatoribus Regni indicabo, & pro posse meo auertam. Sic me Deus adiuuet, & hæc sancta Crux.

HETMANOW

OBOYGA NARODOW, WIELKICH Y POLNYCH

Constitut. A. 1717. f. 34.

JA N. przysięgam Panu BOGU Wszechmogącemu, iż Nayiaśnieyszemu Krolowi JMci y Rzeczypospolitey wierny będę, y prawom Circumskrypcyi przez Traktat Warszawski, między Jego Krolewską Mczą y Stanami Rzeczypospolitey
skon-

Skonkludowany postanowionej, Urzędu mego tykającym się, we wszystkich punktach y klauzulach dosyć uczynić, nad woyskiem mnie powierzonym wiernie zwierzchność zachowam, ani go cięższymi nad służność niewygodami y pracami prywatnemi pożytkowi memu służącemu nie obciążę, ani wyścieńczę, ale go tylko na zrażenie niazdrow. nieprzyjacielskich wewnętrznych y zewnętrznych zażywać będę. Granice Koronne według możności ubezpieczać y onychże pro dignitate & securitate Jego Krolewskiej Mści y Rzeczypospolitej ile zmożę, bronić będę. A jeżeliliby (co niech Pan Bog odali) w Koronie y w Wielkim Xięstwie Litewskim rozruchy wewnętrzne wszczęły się kiedy, do żadnej strony między sobą przeciwney nie przystanę, ale samej Rzeczypospolitej asystować będę, y żadnej Korrespondencyi z postronnemi Panami ku pożytkowi memu a J. K. Mści y Rzeczypospolitej szkodliwych trzymać, ani od tychże Panow postronnych żadney dependencyi mieć nie będę. A pod czas Elekcyi Krolow, woysko y mnie samego, excluso omni praetextu, przy granicach zatrzymam, ani teyże Elekcyi żadnym sposobem przeszkadzać, y do żadnych fakcyj mieszać się nie będę, ale samej szczegulnie ziednoczonej Rzeczypospolitej rozkazy wypełnię, y aby wypełnione były, starać się o to będę, Elekcyi także Marszałkow y Deputatow Trybunałskich y innych ziemskich Urzędnikow, tudzież seymikow po Woiewodztwach, ziemiach y powiatach, w Koronie y Wielkim Xięstwie Litewskim woyskową Assystencyą, priuatoque studio mieszać, y onym przeszkadzać, y szkod żadnych obywatelom Koronnym y Wielkiego Xięstwa Litewskiego czynić nie będę, y aby ich Woyska Rzeczypospolitej pod władzą moją zostające, onymże nie czyniły, wszelkim sposobem zabiegać temu będę, od

Kontrybucyi do zapłaćenia na całe Krolestwo założonych, ani honoraria od nikogo całe brać nie będę, y aby ich Woyska J. K. Mści y Rzeczypospolitey nie wyciągały, starania o to dołożę. Na odbieranie Dobr wszelkich, tak urzędowne y prawne za Dekretami iakichkolwiek sądow albo kondemnatami, alias na poiazdy, iako też za pretensyami, alias na zaiazdy Assystencyi woyskowej nikomu przydam, y żołnierzow, ktorzyby się wto mięszali, kryminalnie karać będę, tym ktorzy są prawem przekonani in criminalibus & ciuilibus, assystencyi żołnierskiey, ani żadney pomocy nie dam, y żołnierzow swawolnie się w takie rzeczy bez ordynansu mego mięszających, surowo karać będę, Officyerow Dyssydentow z Krzywdą Katolikow, aby tyle się w Woysku ile katolikow nie znaydowało; słuszne dam na to baczenie, y z Krolew JEGOMOSCIA, o to *conueniam*. Tak mi Panie BOZE dopomóż &c.

Hoc ipsum iuramentum Latino idiomate.

DVCVM EXERCITVS

Constit. 1717. Volum. VI. fol. 260.

EGO N. N. iuro coram omnipotenti Deo, quia Serenissimo Regi & Reipublicæ fidelis ero, & legibus circumscriptionis per Tractatum Varsaviæ, inter Serenissimam Majestatem, & status ac ordines reipublicæ, conclusum, conventæ, ministerium meum concernentibus, in omnibus punctis & clausulis satis faciam. Exercitui mihi tradito fideliter præero, quem grauioribus plus iusto incommodis, laboribusque, commodo meo priuato seruientibus, non onerabo, neque extenuabo,

abo, sed tantum ad reprimendas invasiones inimicorum externorum & internorum hostiles utar. Fines Regni tutos pro viribus præstabo, eosque ad dignitatem & securitatem sacræ Regiæ Maiestatis & Reipublicæ, quantum potero, defendam. Et si (quod Deus auertat) Regnum, & magnum Ducatum Lithuaniae motus ciuiles inuaserint, nulli parti inter se dissidenti adhærebo, sed soli Reipublicæ assistam. Nullas correspondentias cum externis principibus in emolumentum meum, Maiestati vero & Reipublicæ nociuas, habebō, neque ab iisdem principibus ullatenus dependebo. Tempore vero electionis regum militem, & me ipsum, excluso omni prætextu, in finibus continebo, neque eam ullo modo præpediam, nullisque me immiscebo factionibus, sed solius unitæ reipublicæ mandata implebo, & impleri curabo. Etiam electiones mareschalcorum, Deputatorumque tribunalitiorum aliorumque terrestrium officialium, tum comitiola palatinatum, terrarum & districtuum Regni, & magni Ducatus Lithuaniae nulla inferam, & ne a militibus reipublicæ, sub regimine meo existentibus, inferantur, omni ratione præuidebo, a contributionibus in toto regno persolui solitis, bona mea non excipiam. Honoraria, vulgo *Okupy*, a quibusuis personis nulla omnino accipiam, & ne milites sacræ Regiæ Maiestatis & Reipublicæ exigant, efficere curabo. Ad occupationes bonorum quorumuis, tam officiosas & iuridicas, litis per decreta qualiacunque iudiciorum, vulgo condemnationes, siue *na poiardy*, quam prætensiuas, vulgo *na zaiardy*, assistentiam militarem non addam, ac milites immiscentes se iis, criminaliter puniam. Jure victis, tam in criminalibus, quam in ciuilibus, protectionem & assistentiam militarem non præbebo, nec quouis adminiculo assistam; milites vero sua sponte, citra mandatum meum se talibus ingerentis seve-

rissime puniam. Ne officiales ex dissidentibus, in præiudicium catholicorum, in tanto numero vti catholici sint in exercitu, serio animaduertam, & sacram Regiam Maiestatem in hoc conueniam. Sic me Deus adiuuet, &c.

EORVNDEM DVCVM EXERCITVS

SVB TEMPVS INTERREGNI.

Constitut. A. 1587. fol. 1065. §. Ego

EGO N. iuro, quia exercitui mihi tradito fideliter præero, & opera illius tantum ad reprimentas invasiones inimicorum extraneorum hostiles vtar, fines regni tutos pro viribus præstabo, dignitatem & securitatem reipublicæ, quantum poterò, defendam: & si (quod Deus avertat) regnum seditio invaserit, nulli parti adhærebo. Tempore vero electionis in finibus militem & me ipsum continebo. Damna incolis Ruffiæ, Podoliæ, Volhyniæ, nulla inferam, & ne a militibus meis inferantur, omni ratione providebo, pensiones vero tam ab Ecclesiasticis, quam ab aliis personis nullas omnino exigam, & ne milites mei exigant, efficiam. Sic me Deus &c.

Eadem Rotha REGIMENTARII EXERCITVS iurant.

MARESCHALCI NVNTIORVM ELECTIONIS REGIS

Constit. 1669. & 1674. fol. 8. §. przysięgam, & fol. 256. tit

przysięga.

JA N. przysięgam Panu BOGU Wszemogącemu w Troy-
cy Świętey Jedynemu, iż zostając na teraznieyszey Elekcyi
Dyre-

Dyrektorem, ni od kogo, oprócz koła Rycerskiego dependen-
 cyą mieć nie będę, z żadnym konkurrentem o Krolestwo, ani
 przez się, ani per subordinatas zność się personas, ani
 praktykować nie będę, y owfzem gdybym cokolwiek szko-
 dliwego postrzegł, ostrzegę Rzeczpospolitą, Upominkow,
 Presentow, *Honoraria, eo nomine*, tak a *ciuibus* od nikogo, iako
 ab *Extraneis* nie brałem, ani brać nie będę, ani się będę obietni-
 cami uwodził żadnemi od Konkurrentow, y żadnych interes-
 sów, ani też swoich promowować nie będę, także *instrumentum*
authenticum wolney Elekcyi nikomu nie podpiszę bez powszech-
 ney zgody koła Rycerskiego, a strzeż BOZE iakiey scyfsyi,
nulli parti adhaerebo. Tak mi Panie BOZE dopomóż y Mę-
 ka Jego Święta.

DEPVTATORVM AD PACTA
 CONVENTA, EX SENATORIO ET EQVESTRI ORDINE

Const. 1699. fol. 4.

JZ naznacz, ny będąc na spisanie *pactorum conventorum* mię-
 dzy Rzeczpospolitą, a Nayiaśnieyszym Krolem Jmcią N.
 wolnemi głosami obranym Krolem, *ante omnia* biorę na siebie
 wolney Elekcyi *tuitionem*, którą *circa connotanda pacta* Rzeczy-
 posplitey promowować będę *sine ullo respectu ac assentatione fu-
 turo Regnanti*, y nie prywatne iakie interesa, ale same tylko
pure dobro pospolite & *securitatem* praw, swobod y wolności
 naszych, ink naylepsze y naygruntownieysze obwarowanie opa-
 trować, ani się korrupcyami *cuiuscunque generis* uwodzić będę.
 Tak mi Panie BOZE &c.

IDEM

IDEM LATINO IDIOMATE

in Vol. legum, Tom. VI. fol. 16

EGO N. iuro Deo omnipotenti in vnitate Trino, quod existens Deputatus ad conscriptionem pactorum conventorum inter Serenissimam Rempublicam Nostram, & Serenissimum Fridericum Augustum II, Electorem & Ducem Saxoniae, liberis votis in Regem Poloniae electum, ante omnia in personam suscipio liberae electionis tuitionem, quam circa connotanda pacta Reipublicae promouebo, sine ullo respectu & assentatione futuro Regnanti, nec priuatum aliquod interesse, sed pure ipsum solum bonum publicum & securitatem iurium, immunitatum, libertatum nostrarum, quam firmissimum stabilimentum considerabo, nec corruptionibus cuiuscunque generis me vinci faciam. Sic me Deus adiuuet, & haec sancta Christi Domini passio.

M A R E S C H A L C I

N V N T I O R V M C O M I T I O R V M

Const. 1678. fol. 549.

JA N. przyśięgam Panu BOGU Wszchemogącemu w Troycy Świętęj Jedynemu, iż żadney konstitucyi, na którąby iaka zaszała kontradykeya, o którą trzykroć spytać się powinien będę, *in volumine legum* nie podam, y nie wpiszę, dependencyi ni od kogo mieć nie będę, tylko od całej Rzeczypospolitey, konstitucyę zgodnie namowione, tak z Senatu, iako y
z Jzby

z Izby Poselskiej *requirentibus* przepisać non denegabo, y z podpisem moim wydam, ktore naydaley czwartego dnia po Pożegnaniu Krola JMóci do Grodu podam. Tak mi Panie BOZE dopomóż &c.

DEPUTATOW DO KONSTYTUCYI

Constit. 1678. fol. 546.

JA N. przyśięgam Panu BOGU Wszęclimogącemu w Troycy Świętey Jedynemu, iż z pilnością postrzegać będę, aby żadna Konstytucya *in volumen legum* nie wchodziła, y podpisować się nie będę, na któraby *omnium ordinum* nie zaizła zgoda. Tak mi Panie BOZE dopomóż &c.

SECRETARIORVM MAIORVM

VRIVSQVE GENTIS.

Janussov. fol. 292.

EGO N. iuro, quod Serenissimo Principi Domino, Domino N. Regi Poloniae fidelis ero. Secreta, quae mihi per suam Maiestatem & Consiliarios Eius dicentur, contingentia vel Maiestatem Regiam, vel Rempublicam, aut vtrumque, nemini in iacturam Regiam & Reipublicae pandam. Quidquid vero scivero, intellexero, aut sensero suae Maiestati regiae, Regno, & Reipublicae nocivum & damnosum praestodiam. Sic me Deus adiuvet, & haec sancta crux.

Eadem Rotha Notarius spiritualis & saecularis in Regno iuramenta praestare solent.

C

REFE

REFERENDARIORVM
VTRIVSQUE GENTIS

Januszow. fol. 290.

EGO N. iuro, quia Serenissimo Principi Domino N. Regi Poloniae, fidelis ero, secreta, quae mihi per suam Maiestatem & Consiliarios eius dicentur, contingentia vel Maiestatem Regiam, vel Rempublicam, aut vtrumque, nemini in iacturam Regiam & Reipublicae pandam, iuste secundum Deum, ius scriptum, aequitatem, partium controversias, postulationes iuridicas, & Regiae Maiestatis decreta referam, divitis & pauperis, amici & inimici, civis & peregrini discrimine sublato, & neque favorem neque odium, neque praemium, neque poenam mihi propositam curabo, sed in iudicando, consulendo, referendo partium controversias, solum Deum & iustitiam sanctam & aequitatem habebō, & in iis omnibus conscientiae meae iudicium sequar & audiam, aliaque negotia officio meo incumbentia fideliter & pro posse meo peragam. Sic me Deus adiuvet, & haec sancta Dei Evangelia.

SVCCAMERARII REGNI

Vfus Cancellariae.

EGO N. iuro, quod Serenissimo Principi Domino N. Regi Poloniae, fidelis ero, secreta quae mihi per suam Maiestatem & Consiliarios Eius dicentur, contingentia, vel Maiestatem Regiam, vel Rempublicam, aut vtrumque, nemini in iacturam Regiam & Reipublicae pandam. Limitibus Regni Poloniae
regun-

regundis circa differentias cum vicinitatibus ex commisso Maie-
statis Regiæ, & Reipublicæ fideliter attendam, aliaque negotia
omnia officio meo incumbentia, fideliter & pro posse meo per-
agam. Sic me Deus adiuvet, & hæc sancta Crux.

THESAURARIUS CVRIÆ
VTRIVSQUE GENTIS,

Iuxta Statut. Alexandri, 1504.

EGO N. iuro, quod Serenissimo principi & Domino Do-
mino N. Regi Poloniae, & Regno, in officio thesau-
rarius curiæ Regni fidelis ero, & quæcunque ad officium meum
Vicethesaurarius curiæ, iuxta statuti dispositionem, pertinebunt,
diligenter attendam, nihilque omittam, quod ad officium me-
um fideliter administrandum pertinet. Sic me Deus adiuvet
& hæc Sancta Crux.

PRÆFECTUS CVLINÆ
VTRIVSQUE GENTIS.

Ufus Cancellariæ

JA N. przyśięgam, iż z Łaski Jego Krolewskiej Mści Pa-
na mego Miłościwego przyjąwszy ten Urząd na się Kuch-
mistrzostwa, wiernie y życzliwie Jego Krolewskiej Mści, Pa-
nu memu Miłościwemu, służyć będę, zdrowia Jego Krolew-
skiej Mści we wszystkim przestrzegając, y to wszystko, co mi

z powinności Urzędu mego należeć będzie, wiernie y życzliwie odprawuiąc, nikogo nie ochraniając. Tak mi Panie BOZE dopomoz.

NOTARIORVM

MAGNI DVCATVS LITHVANIAE.

Vfus Cancellariae.

EGO N. iuro, quia Serenissimo Principi Domino Domino N. Regi Poloniae, Magno Duci Lithuaniae fidelis ero, secreta, quae mihi per suam Maiestatem & Consiliarios Eius dicentur, concernentia, vel Maiestatem Regiam, vel Rempubicam, vel utrumque, nemini in iacturam Regiam, aut Reipublicae, pandam, omnia concedita mihi a Sacra Regia Maiestate, vel a Consiliariis Eius, fideliter servabo. Expeditiones sine gravamine requirentium, nihil iuri & iustitiae ipsorum derogando, expediam, Donationes, secundum voluntatem sacrae Regiae Maiestatis, Cancellarii, vel Vicecancellarii magni ducatus Lithuaniae scribam, membranas & litteras pergamineas sine scitu, & expressa voluntate sacrae Regiae Maiestatis, Cancellarii, vel Vicecancellarii magni ducatus Lithuaniae nemini extradam, & quidquid scivero commodum, siue incommodum, S. R. M. concernens, Maieitati Eius deferam; aliaque negotia officio meo incumbentia fideliter & pro posse meo peragam, & in iudiciis iuste sententiam dicam. Sic me Deus adiuvet & haec sancta Crux.

NOTA-

NOTARII EXERCITVS

CAMPESTRIS REGNI ET M. D. LITHVANÆ

Const. 1591. fol. 613. Const. fol. 9. Herbut. f. 248.

EGO N. iuro, quia Serenissimo Domino, Regi & Regno Poloniae fideliter seruiam, omnia damna in exercitibus & stipendiariis equitibus & pediibus suae Maiestati & Regno Poloniae imminentia, diligenter providebo & custodiam, omnes equos tam perdamnificatos, quam ad stipendium seruitii conductos & conducendos veraciter conscribam, & haec omnia diligenter & fideliter faciam, nec eadem negligam vel omittam causa timoris, odii, amoris, favoris, vel lucri, vel damnorum gratia, sed omnia damna Regiae Maiestatis & Regni diligenter custodiam, & ea Maiestati Regiae, vel Domino Capitaneo exercituum Regni fideliter revelabo. Sic me Deus adiuuet, & haec Sancta Christi Crux.

ALIVD IVRAMENTVM EORVNDEM NOTARIORVM

POLONICO IDIOMATE, SECVNDVM CONSTITVTIONES

SVpra EXPRESSAS.

JA N. przysięgam Panu BOGU Wszchemogącemu w Troycy Świętey Iednemu: iż przyjąwszy Służbę piasza polnego, na tym Urzędzie w sprawach y powinnościach moich wiernie y życzliwie Jego Krolewskiej Mei y Rzeczypospolitey służyć będę, żadnemu in favorem nie czyniąc, Podpisy Pulkow, Regimentarzew, y Rot wszelakich, tak Konnych iako y pieszych, y to cokolwiek mi zlecono będzie, z dozo-

rem wszelakim, wiarą, y pilnością odprawować będę, a co-
 bym wiedział bydz ku szkodzie Skarbu Rzeczypospolitey,
 powinien będę w tym przestrziedz Jego Krolewską Mość, y
 Skarb Rzeczypospolitey *. Woysko fideliter & absque favo-
 re popisywać, absencye odiezdżających notować **, y po-
 czty sprawiedliwie pisać będę. Tak mi dopomoż Panie
 BOZE y niewinna Męka Syna Jego.

* *Constit. 1616. Volum. 3. fol. 279. Tit. o Pisarzu Połnym.*

** *Vol. II. f. 1371. §. Przed temiż Podskarbiemi.*

ARTILLERIAE REGNI

P R A E F E C T I

Constit. 1637. fol 8.

EGO N. iuro Deo omnipotenti, quod Sacrae Regiae Ma-
 iestati, Domino meo Clementissimo, & Republicae fide-
 lis ero, munus & officium praefecturae super armamentaria,
 ita geram, ut nulla fraus, dolus, negligentia, in detrimentum
 Sacrae Regiae Maiestatis, & Republicae, tam per me, quam per
 alios a me dependentes ministros interveniat, & quid
 nocivum, aut utile & proficuum scivero, ac quidquid pericu-
 li domi, forisque in & contra Regiam Maiestatem & Rem-
 publicam imminentis praescivero, id sine mora Regiae Maie-
 stati, ac suae Maiestatis exercituum duci, aliisque suae Maie-
 statis officialibus, regnique senatoribus, pandam & deferam,
 & proventuum, expensarum mihi ad dispositionem ex vi Con-
 stitutionum publicarum permissarum, rationes ita expendam,
 ut nihil extra meritum personarum, nihil extra necessitatem
 eviden-

evidentem in operas fuites, aliaque bellica, nihil ad proprium meum interesse, per me expendam, & expendetur. Sic me Deus adiuvet & hæc Sancta Crux.

ARTILLERIE PRÆFECTI

MAGNI DUCATUS LITHVANIÆ

Constit. A. 1638 fol 28.

EGO N. iuro, quod Serenissimo Principi Domino Domino N. Regi Poloniae, magno Duci Lithuaniae, & toti Reipublicae in officio praefecturae Artilleriae magni Ducatus Lithuaniae fidelis ero, proventus ex capitaneatibus & tenuis pro apparatu belli destinatis, & aliunde provenientes, in alium usum non convertam, nisi pro solo apparatu bellico & quaecunque munus meum ex mente legum & constitutionum concernunt, fideliter & exacte adimplebo. Sic me Deus adiuvet & hæc Sancta Crux.

INSPIGATORIS REGNI.

EGO N. iuro Deo omnipotenti, quod Reipublicae Poloniae & Magno Ducatui Lithuaniae fidelis ero, causas omnes pro Maiestate Regia, vel Republica, officium hoc idem meum concernentes, secundum ius scriptum & aequitatem fideliter geram & providebo, divitis & pauperis, amici & inimici, civis & peregrini, discrimine sublato, & neque odium, neque favorem, neque praemium, neque poenas mihi propositas curabo, secreta, quae mihi per Regiam Maiestatem & consilarios Eius dicentur, concernentia vel Maiestatem Regiam, vel Rempubli-

cam,

cam, aut vtrumque, nemini in iacturam Regiam, vel Reipublicæ pandam, omniaque negotia mihi incumbentia, fideliter pro posse meo peragam. Sic me Deus adiuuet & hæc Sancta Crux.

NOTARII DECRETORVM S. R. M.

Statut. 1532. Constit. 1683.

EGO iuro, quia iuste secundum Deum, ius scriptum, æquitatem, & partium controversias iudicabo, consulam iudici, fideliterque partium propositiones, controversias, protestationes, inscriptiones, recognitiones, & alias affectationes iuridicas, item decreta in librum actorum Regionum inscribam, & inscribi curabo, divitis & pauperis, amici & inimici, civis & peregrini discrimine sublato, & neque favorem, neque odium, neque præmium, neque poenam mihi propositam curabo, sed in iudicando, consulendo, scribendo, solum Deum & iustitiam sanctam ac æquitatem, partium recognitiones, controversias, & iudicis sententias adnotabo, in hisque omnibus iudicium conscientiæ meæ sequar, & audiam. Causas iudicarias in regestrum, prout partes litigantes in cancellaria præsentauerint, nullam infra vel superius transponendo, ordine debito, iustoque inscribam & inscribi curabo, idem regestrum ordinate ei, cui competit, per me subscriptum consignabo, aliaque negotia mihi incumbentia fideliter & pro posse meo peragam. Sic me Deus adiuuet & hæc sancta Crux.

SECRETARIORVM SIGILLI

R E G N I

Vfus Cancellariæ.

EGO N. iuro, quia Serenissimo Principi Domino, Domino N. Regi Poloniæ fidelis ero. Secreta, quæ mihi per suam

am Maiestatem, & illustrissimum Dominum Cancellarium (*vel*
si sigilli minoris) Procancellarium Regni dicentur, contingentia
 vel Maiestatem Regiam, vel Rempublicam, aut vtrumque, vel
 denique Cancellariam Regni, nemini in iacturam Regiam, &
 Reipublicæ pandam. Litteras nullas sigillatas Sigillo Regni,
 sine scitu & assensu illustrissimi Cancellarii (siue Procancellarii)
 extradam, quidquid vero scivero, intellexero, aut sensero Suae
 Maiestati Regiæ, Regno, & Reipublicæ, aut Cancellariæ Re-
 gni, nocibile & damnosum, præcustodiam, & omnia fideliter
 expediam. Sic me Deus adiuvet & hæc sancta Crux.

PRÆFECTI METRICES REGNI

Ufus Cancellariæ.

EGO N. iuro, quod iuste secundum Deum & ius scriptum,
 fideliterque, Recognoscentium inscriptiones, recognitio-
 nes, partium postulationes seu protestationes, diplomata, &
 Regiæ Maiestatis privilegia in librum Actorum Cancellariæ
 Regni inscribam & suscipiam, inscribi & suscipi curabo, ad
 suscipiendas quasuis recognitiones ægrotos non nisi cum sci-
 tu & consensu Eius Maiestatis & Cancellariorum, & Vice Can-
 cellariorum Regni, condescendam; & si quod Maiestati Eius no-
 civum scivero, audivero, & intellexero Eius Maiestati & Can-
 cellariis & Vicecancellariis Regni revelabo. Secreta, quæ
 mihi communicabuntur, nemini pandam, & semper Maiestati
 Eius & Cancellariis & Vice Cancellariis fidelis ero, aliaque ne-
 gotia mihi incumbentia, fideliter & pro posse meo peragam-
 in hisque omnibus conscientiæ meæ iudicium sequar & audi-
 am. Sic me Deus adiuvet.

D

CVSTO.

CVSTODIS CORONARVM REGNI.

EGO N. iuro, quod Serenissimo Principi Domino Domino AVGVSTO III, Poloniarum Regi, & Maieftatis Eius fuccessoribus, in hoc officio custodis Coronarum regni mihi commisso, fidelis ero, illudque summa fide & diligentia iuxta præscriptum legum administrabo. Sic me Deus adiuvet & hæc sancta crux.

THESAVRARI IN LITHVANIA

ALIAS SKARBNEGO

JA N. Skarbny Wielkiego Xięstwa Litewskiego przyśięgam Panu BOGU Wzzechmogącemu, w Troycy Świętej Jedynemu, Nayiasniejszemu Krolowi JMći N. Wielkiemu Xiążęciu Litewskiemu. Jż na Urzędzie Skarbstwa Wielkiego Xięstwa Litewskiego wiernie zostawać y on administrować będę, nikomu percept nic nie umnieyszaiąc, ani przykladając. Akta Skarbowe Prowincyi W. X. Litewskiego w całości conservabo, Extrakty y Widymusy według potrzeby stron, iako same w sobie-brzmia bez depaktacyi wydawać każe, y cokolwiek bym wiedział detrimenti Skarbu W. X. Litewskiego nie utaię, owfzem wyższemu officium obiawię, sentencyą sprawiedliwą, tak w sędach zadwornych Assessorckich, iako y skarbowych ferować będę. Tak mi Panie BOZE dopomoż y Jego Święta Ewangelia.

NOTARII SPIRITVALIS

THESAVRI REGNI

EGO N. iuro, quod Serenissimo Principi & Domino Domino AVGVSTO Tertio, Regi Poloniae, in officio Notariatus

riatus thesauri Regni fidelis ero, secreta, quæ mihi per suam
Maiestatem, aut Consiliarios Eiusdem dicentur, nemini in ia-
sturam Regiam, aut reipublicæ, pandam, & quæcunque ad
officium meum fideliter administrandum pertinent, diligenter
peragam. Sic me Dsus adiuvet, & hæc sancta Crux.

NOTARII THESAURI

SACRÆ REGIÆ MAIESTATIS

EGO N. iuro Deo omnipotenti, quod in officio meo no-
tariatus thesauri Sacræ Regiæ Maiestatis, Domini mei cle-
mentissimi, fidelis ero, Eiusque bona oeconomica integerrime
curabo, proventus indagabo, contractus arendarum, seu admi-
nistrationum in emolumentum S. R. Maiestatis thesauri,
statuam & conscribam, & quidquid nocivum ei videro, aver-
tam & præcustodiam. Pecunias & Rathas sedulo repetam
& levabo, omniaque quæ ad bonum ordinem, fructum bo-
norum oeconomicorum & thesauri S. R. Maiestatis spe-
ctant, fideliter peragam. Sic me Deus adiuvet, & hæc sancta
Dei crux.

REGENTIS CANCELLARIÆ

MINORIS REGNI

EGO N. iuro Deo omnipotenti, quia Serenissimo Princi-
pi, AVGTSTO II Regi Poloniæ & Magno Duci Lithua-
niæ, Domino Domino clementissimo, atque illustrissimis Can-
cellario & Procancellario Regni, in officio Regentiæ Cancel-
lariæ regni mihi collato, fidelis ero, & expeditiones publicas
& privatas ab illis mihi commissas, diligenter pro posse meo
absolvam, & secreta (cum ita mandatum fuerit) tenebo, con-
sulendo

fulendo & iudiciis eorum assidendo, ius scriptum, æquitatem, & conscientiaæ meæ iudicium sequar, & iuxta ea sensum meum aperiam, & secreta stubæ, aliaque mihi sigillatim communicata, non revelabo, aliaque negotia huic officio incumbentia, fideliter & prout expedit, peragere curabo. Sic me Deus adiuuet & hæc sancta crux.

ASSESSORIS IUDICIORVM REGIORVM.

EGO N. iuro Deo omnipotenti: Quia Serenissimo Principi AVGVSTO III, Regi Poloniae & Magno Duci Lithuaniae, Domino clementissimo, illustrissimis Cancellario & Procancellario Regni fidelis ero, negotia mihi commissa, diligenter absolvam, iudiciisque assidendo, ius scriptum, æquitatem, & conscientiaæ meæ iudicium sequar, & iuxta ea sensum meum aperiam, secreta stubæ, aliaque mihi sigillatim communicata non revelabo, atque negotia mihi alia incumbentia fideliter & diligenter peragere curabo. Sic me Deus adiuuet, & hæc sancta crux.

SVCCAMERARII M. D. LIHVANIÆ

EGO N. iuro omnipotenti in vnitae Trino, quod in hoc officio terrestri succamerariali, quod ex gratia & ex manibus Serenissimi Regis accipio, Serenissimo Regi, vti Duci, (alias *Hospodarowi*) & incolis districtus istius, ero fidelis, gerendo hoc officium fideliter & iuste, tam in iudicio meo succamerariali, quam in constitutione limitum (alias *Kopcow*) correctione (alias *poprawieniu Miedz*, nihil aliud in officio considerando, nisi iustitiam sanctam: non habendo respectum amicitiaæ, inimicitiaæ,
mune-

munerum, minarum, non consulendo partibus, nec timendo aliquem, sed solum Deum & iustitiam Eius sanctam præ oculis habendo. Similiter actus meos succamerariales, in omnibus fideliter gerendo, controversias utriusque partis, & decreta mea diligenter in libris meis iudicialibus describendo, & ex iisdem libris extrahendo. Sic me Deus adiuvet.

CHEFFA GWARDIÆ S. R. M.

EGO N. iuro, Deo omnipotenti, quod Serenissimo Principi, Domino Domino AVGVSTO III, Regi Poloniae & Magno Duci Lithuaniae, Domino meo clementissimo, & toti reipublicae in officio praefecturae militum equitum Gwardiae S. R. Maiestatis, in quo sum constitutus, fidelis ero, securitatem & dignitatem personae Regiae omni possibili modo pro viribus tuebor, numerum militum equitum huius Gwardiae supra numerum mille ducentorum, tam quoad officiales, quam quoad milites gregarios, non augebo, & debita secundum leges, in fundamento articulorum militarium, intuitu iurisdictionis mareschalcalis subordinationi parebo, milites equitum huius Gwardiae in debita disciplina iuxta easdem leges Regni & praescriptum tractatus A. 1717. continebo, excessivos puniam, & alia, quae ad officium meum pertinebunt, fideliter & sincere exequar. Sic me Deus adiuvet, & sancta crux.

NOTARII METRICANTIS RVSSIÆ

JA N. przyśięgam Panu BOGU Wszechmogącemu w Troycy Świętej Jedynemu, Krolowi JMci Panu memu Miłościwemu, iż przywileia y listy wszelakie, tak samemu Krolowi

łowi JMci, iako y Rzeczypospolitey należące po Rusku pisanne, wiernie tłumaczyć będę, y one iako też zapisy wszelkie do Akt Ruskich Metryki Krola JMci, Ruskim lub Polskim językiem zeznane, także przywileie ludzi prywatnych wiernie przyjmować, y wpisywać będę. Seymowe, y Krola JMci Dekreta do Akt Ruskich, także kontrowersyi stron wpisować, tudzież według BOGA, prawa pisanego, y słuźności radzić, y sądzić mam, między przyjacielem y nieprzyjacielem żadnego nie czyniąc braku. Extrakty wszystkich z tych Akt nieodmieniając wypisować mam, zapisow żadnych bez wiadomości Jch Mościow Panow Pieczętarzow nie mam przyjmować, Akta Metryki wojewodztw tychże wcale chować będę, nic w nich nie przydając ani uymuiąc, sekreta wszystkie, ktore mnie powierzone będą, wiernie dochowam, ani ich słowem, lub piorem odkrywę, y infze sprawy temuż Urzędowi należące, albo od Krola JMci zleczone, wiernie odprawię. Tak mi Panie BOZE dopomóż, y ta Męka Pańska.

PRZYSIĘGA NA PIECZĘC POKOIOWĄ J. K. MCI.

JA N. przyśięgam Panu BOGU Wszechmogącemu, iż na Urzędzie pisarstwa y pieczęci pokoiowey, Krolowi JMci Panu memu Miłościwemu, wiernie, y życzliwie służyć będę, sekretow y tajemnych spraw, mow, ktore się w sekrecie y pod obowiązaniem tajemnym dziać, odprawować, y mówić będą, nikomu nie wydam, ani obawię, procz wyraźney woli J. K. Mci, wszystkim przy tym Korrespondencyom z Ktoremikolwiek osobami, z ktoremi dotąd one miałem, także y konfidencyą, wcale *renuncio*, y onych się wyrzekam, procz tych samych szczególnych osob, z ktoremi pozwolenie mieć będę

będę wyraźne J. K. Mści, ale y z temi samemi, cokolwiek kiedy lubo to usłnie, lubo też przez piśmo traktować będę, żadney rzeczy takiej przed Krolem JMcią Panem Moim Miłościwym nie utaię, piśm tajemnych, które mi powierzone będą, albo mi się ich iakim sposobem wiedzieć dostanie, nikomu nie obiawię, ale to w schowaniu moim wiernie y ostrożnie, dotąd poki będzie wola J. K. Mści zatrzymam, co wszystko wypełnię pod obowiązkiem cnoty szlacheckiey y sumnienia chrześciańskiego, zbawienia własnego obiecując, biorąc na się wszystkie niebłogosławienstwa od Pana BOGA, ieżlibym kiedy przeciwko tey przysiędze moiey, y ktoremu iey punktowi dobrowolnie, & *affektata malitia* miał zgrzeszyć. Tak mi Panie BOZE dopomóż y Syna Jego niewianna M. ka.

ORATORVM ET ABLEGATORVM.

NOs N. N. iuramus Deo omnipotenti in Vnitate trino, quod hæc omnia pacta conyenta, quæ cum statibus Regni, & M. D. Lithuaniae, nomine Serenissimi Regis, in hac electione conscripsimus & conclusimus, sacra Regia Maestas rata habebit, & illa post nominationem & publicationem suam in Ecclesia hic Varaviae iuramento confirmabit. Sic Nos Deus adiuvet, & hæc passio innocens Christi Domini.

L V S T R A T O R V M

Const. 1601. f. 731. §. a ti Lustratorowie.

EGo N. iuro Deo omnipotenti in vnitae trino, quod de omnibus proventibus bonarum Reipublicæ, quæ quandocunq; lustrabo, iuxta officium meum lustratorium fideliter & iuste,

& iuste, & diligenter inquiram, & illorum inventarium conficiam per me, non substitutas personas, nullum respectum habendo amicitiae, vel inimicitiarum, neque aliqua munera eo nomine accipiendo, his omnibus fideliter & iuste me gerendo. Sic me Deus adiuvet & sancta crux Christi.

Quod iuramentum intra spatium duarum septimanarum post festum Pentecostes, Ravam venientes, coram Deputatis, ad quartam, & coram Capitaneis illius loci, praestare tenebantur.

POBORCOW Y SVKKOLLEKTOROW

Const. 1628. f. 20. Tit. czas addawania Poborow K.

JA N. N. przyśięgam Panu BOGU Wszechmogącemu w Troycy Świętej Jedynemu: iż w wybieraniu wyżej opisanym podatkow wierny będę Krolowi JMćci y Rzeczypospolitey, a chcę y iestem powinien wszelakim staraniem, szczerością y pilnością, podatki według Uniwersału seymu blisko przeszłego wiernie wyciągać y zbierać, nikogo nie ochraniając, ani na przyiaźń, ani na nadgrody, albo podarunki patrząc, y żadnego podatku nie utaię. O defektach pilną inkwizycją czynić będę, y *fideliter* cokolwiek wybiorę zregestruię, y pieniądze wybrane z Regestry oddam, na czas y mieysce sposobem Konstytucją teraznieyszą opisanym zupełnie, nie zatrzymując, ani nikomu nie pożyczając, ani niemi handlując, ani pożytku żadnego sobie niemi przywodząc. Tak mi Panie BOZE dopomóż &c.

Iurare debent coram officio castrensi in iudiciis quærelarum.

NOTARII REFERENDARIALIS REGNI.

EGO N. iuro, quia Serenissimo Principi AVGVSTO II, Regi Roloniae, & illustrissimis Referendariis Regni, in officio

cio notariatus fidelis ero, secreta iudicii mihi commissa non pandam, & in consulendo, scribendo, solum Deum & iustitiam, conscientiaequae meae iudicium sequar, aliaque negotia mihi incumbentia fideliter pro posse meo peragam. Sic me Deus adiuvet, & sancta Crux Christi.

CAPITANEORVM IVRAMENTVM

Herburt. fol. 231.

EGO B. iuro, quia fidelis ero in Castro A. B. illudque servabo fideliter Serenissimo Principi & Domino Domino N. Regi Poloniae, & successoribus legitimis, Regibus Poloniae, tranquillitatem, securitatem & iustitiam tuebor, aliaque munia mihi, seu capitaneali officio incumbentia, sine dolo & fraude exequar. Sic me Deus adiuvet, & IESV Christi sancta crux.

IVRAMENTVM RESPECTV OFFICII CAPITANEALIS ET

LIMITANEL

QVOD Serenissimo Regi Poloniae fidelis ero in hoc officio capitaneali, superioritatem & dignitatem Eius in omnibus conservando, pacem communem & securitatem viarum in Capitaneatu meo custodiam, iustitiam aequaliter iuxta praescriptum iuris communis faciam, orphanos & homines oppressos a quacunque iniuria iuxta officium meum tuebor. Sic me Deus adiuvet.

CAPITANEORVM LIMITANEORVM

SINE IVRISDICTIONE

QVIA fidelis ero in castro N. illudque servabo fideliter Serenissimo Principi & Domino Domino N. Regi Poloniae &

niæ & successoribus Eius legitimis, Regibus Poloniæ, tranquillitatem, securitatem & iustitiam tuebor, aliaque munia mihi, seu capitaneali officio incumbentia sine dolo & fraude exequar. Sic me Deus &c.

STAROSTA RAWSKI

1569. fol. 186.

MA przyśiegać: iż Pana Podskarbiego z Deputatyma do zamku zawzdy, *etiam tempore interregni* puszczać, y Skarbu pospolitego dla złodzieystwa w niebytności Pana Podskarbiego przestrzegać.

CAPITANEORVM LIVONIÆ.

1589. fol. 509.

ZE czasow *interregni* Zamkow y Miasł ku szkodzie Rzeczypospolitey spolney nikomu nie poddadzą, jedno Krolowi Polskiemu y Wielkiemu Xiążęciu Litewskiemu wolnie y porządnie obranemu, a iż spolney Rzeczypospolitey Korony Polskiej y Wielkiego Xęstwa Litewskiego wiernemi będą.

CAPITANEI ET TENVTARII CASTRORVM

PRUSSIÆ SIC IVRANT

Herburt. fol. 229.

EGo B. iuro, quia fidelis ero in Castro tenutæ meæ, illudque servabo fideliter Serenissimo Principi & Domino Domino N. Regi Poloniæ & suis legitimis successoribus Regibus Poloniæ, tranquillitatem & securitatem viarum & iusti-

iustitiam tuebor, & generali, seu supremo terrarum Prussiae officiali obediens ero. Sic me Deus adiuvet, & hæc sancta crux.

DVCIS IN PRVSSIA

EGo *Adalbertus Fridericus*, Marchio Brandeburgensis, Ste-
tinenſis, Pomeraniæ, Slavorum, Caſſubiorum Dux, Prin-
ceps Rugiæ, & Burgravius Norimbergensis, promitto & iu-
ro, quod Sereniſſimo Principi ac Domino Domino N. Regi
Poloniæ invictiſſimo, magno Duci Lithuaniam, Ruſſiæque, ac
omnium terrarum Prussiae Domino & Hæredi, ſicut meo na-
turali, hæreditarioque Domino, & Eius Sacræ Maieſtatis ſuc-
ceſſoribus Regibus, & Regno Poloniæ ero fidelis, & obſequens,
Eiusque Maieſtatis & ſucceſſorum Regum & totius Regni Po-
loniæ bonum procurabo & damnum præcavebo, ac omne id
faciam, quod ad fidelem Vaſallum, Feudalemque pertinet. Sic
me Deus &c.

CONSILIARII TERRARVM PRVSSLÆ

IN MEDIO CONSILII SIC IVRANT

Herburt. fol. 228. Conſt. 1505. fol. 336.

EGo N. iuro Sereniſſimo Domino Domino N. Regi Po-
loniæ, & ſucceſſoribus ſuis fideliter conſulere, pro honore &
ſtatu ſuo Regali ac proveniibus Suae Maieſtatis: ac pro com-
muni bono Terrarum Prussiae, & Regni Poloniæ, conſilium ſu-
um ſecrete tenere, & eum in omnibus præcuſtodire. Sic me
Deus adiuvet, & hæc ſancta crux.

E2

MAGI-

MAGISTRI LIVONIÆ.

Constit. 1561. fol. 531.

EGO N. iuro: quod ab hac hora ac deinceps fidelis ero & obediens Serenissimo Principi, *pleno titulo* &c. Domino & Hæredi, profectum illius fideliter procurabo, in negotiis Regiis & Ducalibus fideliter consulam, & secreta, quæ mihi qualitercunque concredita fuerint, in eorum detrimentum nemini pandam. Sic me Deus &c:

PRÆFECTI PORTVS MARIS.

Const. 1570 fol. 814.

QUOD Serenissimo & Potentissimo Principi Domino N. Regi Poloniae, & Domino hæreditario meo clementissimo suæque Maiestatis veris & legitimis successoribus Regibus & Regno, civitatique fidelis ero, eisdem & iis, quibus vices suas delegaverint, debitam obedientiam præstabo, ac Regiæ Maiestatis ius & honorem, inclitæque coronæ Poloniae, terrarum Prussiae, civitatisque Gedanensis utilitatem & commodum, pro vicibus, quantum in me est, attendam, & attentabo, agam & procurabo, atque omnia, quæcunque Sacræ Maiestati Regiæ, Regno, omnibusque terris illius obesse possint, Maiestati Suæ & magistratui, quam primum ea rescivero, fideliter pandam, eorumque nihil celabo, omniaque, quæ ad fidelis præfecti munus & officium pertinent, fideliter exequar. Sic me Deus adiuvet, &c.

ZUPNIKOW

JZ Krolowi JMéi P. M. na Urzędzie tym żupnym wierny będe, Dostoiensstwa J. K. Mci y zwierzchności we wży-
stkim

stkim zachowując, pożytkow J. K. Mści wiernie y pilnie przestrzegać będę, sprawy żupne tak doglądać, iakoby nieodmiennie pożytki iey iść mogły, a cobym kolwiek rozumiał, y w tey, y w kaźdey inney sprawie Jego bydź szkodliwego, w tym będę winien przestrzegać J. K. Mści, y temu wszystkiemu zabiegać y zastawiać się według możności, a naywiększey moiey usilności. Tak mi Panie BOZE dopomóż &c.

TLUMACZA KORONNEGO
JĘZYKOW ORYENTALNYCH.

JA N. przyśięgam Panu BOGU Wszechmogącemu w Trojcy Świętey Jedynemu: iż otrzymawszy z łaski J. K. Mści P. M. M. Urząd tłumactwa ięzykow y pism oryentalnych, wiernie y życzliwie J. K. Mści y całej Rzeczypospolitey w tey moiey wokacyi służyć będę. Sekreta, ktore mi od J. K. Mści, lub od Jch Mściw Panow Pieczętarzow, albo Jch Mściow Hermanow, lub Senatorow, powierzone będą dotrzymam, y nikomu bez wiadomości y pozwolenia Jch; nie wyjawię. Listy y Pisma Tureckie, Tatarskie, y inne Orientalne mnie do tłumaczenia dane, szczerze, istotnie y wiernie tłumaczyć będę, nic nie ochraniając, ani utając, y tłumaczonych *copiatim* nikomu nie wydam, przestroż żadnych Posłom cudzoziemskim na szkodę Krola JMści, albo Rzeczypospolitey dawać nie będę; zgoła w Sprawach Krola JMści y całej Rzeczypospolitey tykających się życzliwie y szczerze postępować będę, y nic na ubliżenie y szkodę, albo na zdradę Krola JMści y całej Rzeczypospolitey nie uczynię, albo uczynić nie będę powinien, owszem cokolwiek szkodliwego J. K. Mści y Rzeczypospolitey obaczę, albo postrzegę, zaraz y nie mięzkanie

Krolowi JMci, lub Jch Mem Panom Pieczętarzom y Hetmanom Koronnym obiawie, opowiem, y przestrzegę. Tak mi Panie BOZE dopomóż y Jego Męka święta.

ABLEGATOW DO DWOROW
CVDZOZIEMSKICH

JA N. przyśięgam: iż będąc delegowanym od J. K. Mci y Rzeczypospolitey do N. w charakterze Ablegata, we wszystkim według Instrukcyi mnie z Kancellaryi N. daney, wiernie sprawilem się, nic sobie *ultra contenta* teyże Instrukcyi nie pozwoliłem, ani w żadne prywatne traktowania szkodliwe J. K. Mci y Rzeczypospolitey własnym domysłem, lub z czyiegokolwiek instynktu nie wdawałem się, tylko to, czego relacyą czynię traktowałem. Tak mi Panie BOZE dopomóż &c.

CONSVLVM, CIVITATVM PRVSSIÆ ET TERRARVM
AC NOBILIVM, IN SOLIO MAIESTATIS IVRAMENTI FORMVLA.

Constit. 1505. fol. 336. Herb. f. 228.

EGO N. iuro, quia Serenissimo Principi & Domino, Domino N. Regi Poloniae &c. & suis legitimis successoribus Regibus, primoque coronatis, fidelis ero, suaeque Serenitatis honorem, statum Regium, & commodum Reipublicae, Coronae & terrarum Prussiae, pro posse meo procurabo: Suam Serenitatem de omnibus damnis, quae scivero, avifabo, & ea manifestabo fideliter. Sic me Deus adiuver, &c.

BVR.

BVRGRAVII GEDANENSIS

Const. 1505. fol. 337. Const. 1570. fol. 815.

EGO N. iuro quia fideliter ius Regium tuebor & quidquid ad ius & personam Maiestatis Regiæ pertinet, attendam, & attentabo, agam & procurabo, vt æque bene pauperi, sicut diviti iustitia ad ministratur. Sic me Deus adiuvet, & hæc sancta crux.

PROCONSVLIS GEDANENSIS.

Const. 1570. fol. 813.

EGO N. iuro, Serenissimo Domino Domino N. Regi Poloniae, Magno Duci Lithuaniae, & omnium terrarum Prussiae, Domino meo clementissimo, Domino naturali & hereditario, & omnibus successoribus illius Regibus coronatis, me fidelem & subditum fore, præterea dignitatem Serenissimæ Maiestatis & omnia quæcunque sub hoc nomine & dignitate continentur, & propagationem Coronæ Regni Poloniae & terræ Prussiae iuxta meam possibilitatem in officio proconsulatus, in quo sum constitutus, conservaturum iura, fidem christianam & antiquum laudabilemque morem. Sic me Deus adiuvet, &c.

CONSVLVM GEDANENSIVM

Const. 1570. fol. 813.

EGO N. iuro Serenissimo Domino Domino N. Regi Poloniae, Magno Duci Lithuaniae, & hereditario Domino, & omnibus illius successoribus coronatis, Regibus Poloniae, fidelitatem, obedientiam, subiectionem, similiter dignitatem Suae Maiestatis, & omnia, quæ in illa continentur, & propagatione-

gationem coronæ Regni Poloniae, & terræ Prussiae in hoc magistratu, ad quem electus sum, iuxta meam omnem possibilitatem fideliter consulam, iura, fidem christianam, & laudabilem eamque antiquam consuetudinem promovebo. Sic me DEUS adiuvet, &c.

COMMVNITATIS GEDANENSIS.

Nos iuramus Serenissimo Domino Domino N. Regi Regni Poloniae, Magno Duci Lituaniae, & omnium terrarum Prussiae, Domino Nostro clementissimo, naturali & hereditario Domino, & omnibus illius successoribus coronatis Regibus Poloniae, fidelitatem, obedientiam, subiectionem, similiter & magistratui eiusdem civitatis per Serenissimum Regem constituto & electo subiecti & obedientes erimus, & Serenissimo Regi & præclaræ coronæ Regni Poloniae, & omnium terrarum Prussiae, bonum commune, & meliorationem, quantum poterimus & sciemus, promovebimus, & quidquid Serenissimo Regi & omnibus terris, & subditis Eius nocivum esset, & ad nos perveniret, volumus id totum & omni tempore Serenissimo Regi aut consilio Eius denuntiare & manifestare, nihil subicendo, & hoc totum fideliter & iuxta subiectionem nostram diligenter facere, ita prout decet, iustum, bonum, virtuosum & fidelem subditum, iura quoque, fidem christianam, antiquas laudabiles consuetudines servabimus. Sic nos DEUS adiuvet &c.

INDEX

(**)(**)(**)(

INDEX JURAMENTORVM IN HOC OPERE REPERIBILIVM

A

<i>Ablegatorum & Oratorum</i> , pag.	31.
<i>Ablegatorow do Dworow cudzoziemskich</i>	38.
<i>Artilleriæ Regni Præfecti</i>	22.
<i>Artilleriæ M. D. Lit. præfecti</i>	23.
<i>Assessoris iudiciorum regiorum</i>	28.

B

<i>Burgrabii Gedanensis</i>	39.
---------------------------------------	-----

C

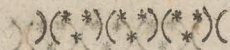
<i>Cancellariorum utriusque gentis</i>	8.
--	----

Quali iurarunt: NICOLAUS PRAZMOWSKI. supr. cancellarius A. 1658. ANDREAS OLSZEWSKI, Vicecancellarius A. 1666. IOANNES STEPHANVS WYDZGA, Procancellarius A. 1676. WIELOPOLSKI super cancellariatum A. 1676. excepto puncto respectu Regesfri, siquidem tunc nondum ordinatio iudiciorum S. R. Mtis conscripta erat, cum hoc vero puncto iurarant: MICHAEL STEPHANVS, S. R. E. Tit. S. Maria de pace Presbyter Cardinalis RADZIEWKI super cancellariatum A. 1689. CAROLVS TARIO super procancellariatum, eodem anno. Tum illusterrimus ANDREAS CHRISOSTOMVS ZALVSKI super cancellariatum, & SZEMBEK super Vicecancellariatum, A. 1702.

<i>Capitaneorum</i>	33.
<i>Respectu officii capitanealis limitanei</i>	ibid.
<i>Capitaneorum limitaneorum sine iurisdictione</i>	33.
<i>Capitaneorum Livoniæ</i>	34.
<i>Capitanei & Tenutarii castrorum Prussiæ, quomodo iurant.</i>	34.
<i>Cheffa Guardix S. R. Mtis, seu Commendantis 1200. militum</i>	
<i>S. R. Mtis</i>	29.
<i>prout iuravit Illustriss. comes de Brühl die 6. Maji A. 1744.</i>	
<i>Communitatis Gedanensis</i>	40.
<i>Consiliarii terrarum Prussiæ in medio Cons. quomodo iurant.</i>	35.
<i>Consulum civitatum Prussiæ & terrarum ac nobilium iurament.</i>	38.
<i>Consulum Gedanensium</i>	39.

F In Coro.

<i>Mareschalci Nuntiorum comitorum</i> -	16.
<i>Metrices Regni praefecti</i> -	25

N

<i>Notarii Decretorum S. R. Mtis</i> -	24.
<small>STEPHANVS HANKIEWICZ iuravit tali Rotha coram Maiestate Regia in praesentia Illustrissimi IOANNIS LESZCZYNSKI, supremi cancellarii Regni & aliorum senatorum die 4 Febr. A. 1676.</small>	

<i>Notarii exercitus campestris Regni & M. D. Lit. Latino & Polonico idioma</i> -	21.
---	-----

<i>Notariorum M. D. Lith.</i> -	20.
---	-----

<i>Notarii Metricantis Russiae</i> -	29.
<small>STEPHANVS HANKIEWICZ iuravit in praesentia Illustriss. STEPHANI KORYCINSKI supr. Cancell. Regni, quoad Palatinatus duntaxat Kijoviae, Volhyniae, Braclaviae & Czerniechoviae, A. 1653.</small>	

<i>Notarii Referendarialis Regni</i> -	32.
<small>SEBASTIANVS RYBCZYNSKI (qui postea A. 1718. Notarius decretorum Curiae regni factus) hac Rotha iuravit 1715.</small>	

<i>Notarii Spiritualis thesauri Regni</i> -	26.
<small>Illustr. D. VLADISLAVS LVBINSKI praestitit d. Maji A. 1744.</small>	

<i>Notarii thesauri S. R.. Mtis</i> -	27.
<small>Iurarunt GG. DD. VALERIANVS KICINSKI A. 1704. & PETRVS ZAPOLSKI die 16. Ianuar. A. 1757.</small>	

O

<i>Oratorum & Ablegatorum</i> -	31.
---	-----

P

<i>Na Pięczęc Pokoiową J. K. Mći przysięga</i> -	30.
--	-----

<i>Plenipotentiariorum Regis nove electi post electionem & denunciationem, super pacta conventa</i> -	3.
---	----

<i>Poborców y sukkelktorow</i> -	32.
--	-----

<i>Praefecti Culinae utriusque gentis</i> -	19.
---	-----

<i>Praefecti portus maris</i> -	36.
---	-----

<i>Praefecti Metrics regni</i> -	25.
--	-----

<i>Principum Regiorum Regi novo electo</i> -	6.
--	----

<i>Proconsuls Gedanensis</i> -	39.
--	-----

(**)(**)(**)

R

<i>Referendariorum utriusque gentis</i>	18.
<i>Regentis cancellariæ minoris Regni</i>	27.
GG. LOSKI, SVSKI & KARWICKI præstiterunt.	
<i>Regium post electionem</i>	4.
<i>Secretariorum majorum utriusque gentis</i>	17.
<i>Secretariorum sigilli Regni</i>	24.
<i>Senatorum Regni</i>	7.
<i>Skarbnego in Lithuania, vid. thesaurarii in Lith.</i>	
<i>Starosty Rawskiego</i>	34.
<i>Succamerarii Regni</i>	18.
Illustriss. D. PONIATOWSKI iuravit d. 7 Maji A. 1744.	
<i>Succamerarii M. D. L.</i>	28.

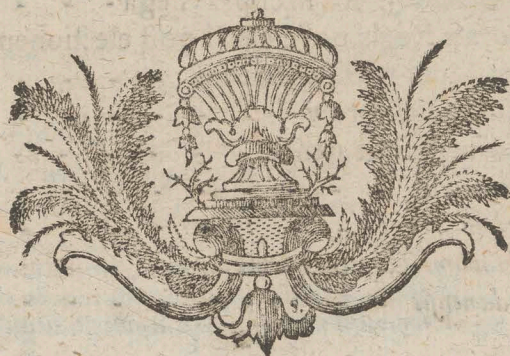
T

<i>Theaurariorum supremorum utriusque gentis</i>	9.
<i>Theaurarii curiæ utriusque gentis</i>	19.
<i>Theaurarii in Lithuania, alias Skarbnego</i>	26.
<i>Tłumacza Korronnego ięzykow Oryentalnych</i>	37.
G. REMIGIANVS DZIERZEK iuravit die 13 Iulii A. 1683.	

Z

<i>Zupnikow</i>	36.
---------------------------	-----

FINIS.

Biblioteka Jagiellońska

stdr0024756

